

בעזה"ש"ת

גלי מסכתא תלמוד ירושלמי

מסכת בבא קמא

עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
לפי פירוש המהר"פ מפני משה

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא

ירושלמי בבא קמא

פ"א ארבעה אבות

הלכה א' (א. - ד.)

אבות: שור (קרן) [תם - וכי יגוף, מועד - או נודע כי שור נגח הוא], בור [כי יפתח],
מבעה - רגל [ושלח את בעירה] ושן [כי יבער (רשב"א), וביער (פ"מ)], אש [כי תצא אש],
לר' חייא גם ה' דברים וד' שומרים
ונכתבו להלכותיהן: שור לפחת נבילה לניזק [והמת יהיה לו; ישלימנה],
בור לפטור על היזק קרקע הסמוך לבור ומיתת אדם [איך והמת יהיה לו]
ולמהרא"פ למעוטי תשלומי קרקע זיבורית [כסף ישיב],
אש לחייב כל הנזיקין שיצאו מעצמן, לפ"מ לחייב אונס למ"ד אשו משום חציו

תולדות: דקרן - נשיכה רביצה בעיטה דחיה
דבור - תקלה כדלקמן פ"ג, נפל לבור מים והנזק מתפשט, לאבן האזל נוגע בגחלת והאש מתפשטת
דרגל - אף במשאוי ועגלה שמושכת, למהרא"פ דרסה ופלטת זרעים וגרם שיתייבשו העשבים
דשן - נהנה בסיכה, לנתיבות ירושלים ורח"ק ספק באוכלת ופולטת

בור חייב על כלים - בפחות מ"ט, לפ"מ בלא הפקירו, לר"י

רגל חייב בכרמלית (בקעה)

המניח סכין סמוך לרה"ר ונחתך והנזק מתפשט - למהרא"פ תולדה דאש, לאבן האזל תולדה דבור
עקרה עשבים בגופה ובקרנה - לשדה יהושע הוי רגל, לפ"מ ספק קרן

מושב מטמא בטפח ומשכב בד' טפחים

"צו" - מיד ולדורות

גם הניזק הזיק למזיק - המזיק חייב לשלם ההפרש למהרא"פ, השני פטור לנמקי [ישלמנה]

ניזק ושומר מטפלין בנבילה [ישלמנה; יביאהו עד הטריפה]
אבל גנב וגזלן ושואל לוקחים השברים [חיים ישלם, כאשר גזל]
וב' לשונות אם שמואל חולק בשואל

הלכה ב' (ד. - ו.)

ר' ירמיה - אשו משום חיצו וחייב ד' דברים, ופטור ממלקות [ריבתה תורה חובל בחברו לתשלומין ולא
למלקות] רח"ק - ולוקה בהדליק ביו"ט

הכשיר מקצת נזקו חייב הכל - בור ט' והשלים לר' האחרון חייב, ולרבי לנזקין שניהם חייבים
בור י' והוסיף י' שניהם חייבים

סייד הבור לקנותו, לר' סימון לחזקו במקום חול - לגי' פ"מ הסייד חייב, לגי' מהרא"פ שניהם

שיעור בור לנזקין - לת"ק כל שהוא, לסומכוס ג"ט ברוחב ד' על ד' טפחים,
לר' אלעזר הקפר כדי מילואו של הנופל (מהרא"פ), וי"מ הראוי להזיק הנופל

לר' יוסי הגלילי קדשים קלים ממון בעלים ונשבעין עליהם,
ומח' בן עזאי ואבא יוסי בן דוסאי במעשר בהמה
לר"ש נשבעין אף על קדשי קדשים שחייב באחריותו,
ולא על "הרי זו" אפי' בעל מום (לפ"מ לרב הונא דוקא ק' קדשים)
מהרא"פ - וה"ה לנזקין

פטור על שור של עכו"ם, הפקר שהזיק, ברשות המזיק

חייב ברשות המזיק והניזק - לר' ירמיה לרבות שומר (למהרא"פ המשאיל חייב כששורו הזיק לשור השואל,
לפ"מ השואל חייב כששורו הזיק לשור המשאיל),

לר' יוסי למעוטי חצר שאינה של שניהם

מח' תנאים אם שן ורגל פטורין בחצר שאינה של שניהם [מיטב שדהו - של ניזק]
או חייבין [ובער בשדה אחר - מ"מ]

חצר השותפין או פונדקי - לר"מ פטור על שן ורגל, לחכמים חייב
כשאינן רשות לשניהם כגון בקעה לכו"ע פטור (כר' יוחנן ור' יוסי)

הלכה ג' - ה' (ו):

שמין בפני ב"ד ההיזקים זב"ז וישלים המותר

מטלטלי דיתמי לא משתעבדי אא"כ תפס מחיים (בבלי)

הניזק והמזיק בתשלומין - הניזק מפסיד חצי (מהרא"פ - פלגא נזקא ממונא)

מועדים: שן, רגל, הועד ג"פ בעדים, ברשות הניזק לר"ט, אדם, נחש,
זאב ארי וכו' ולר"מ צבוע זכר - חוץ מבני תרבות לר"א

פ"ב כיצד הרגל

הלכה א' - ב' (ז. - ט.)

מבעטת בהילוכה הוי קרן

מנתזת צרורות הוי אורחיה ומשלם ח"נ כשהכלי מונח ביד הניזק [כחצר הניזק]
הו"ל לילך בדרך בלי צרורות והלכה בדרך צרורות - לגי' מהרא"פ הו"ל קרן, לפ"מ צרורות דרגל
לר' לעזר - צרורות משלם חצי כופר אף ברה"ר, לפ"מ אף בנזקין ומהרא"פ חולק
לר' זעירא יש העדאה לצרורות וחייב כופר בהפילה כותל ג"פ להנאתה וברביעית אף הרג אדם (פ"מ -
צרורות, מהרא"פ - שן) [א"צ כוונה לכופר אלא לסקילה]
לר' אילא אין העדאה (למהרא"פ המח' אף לכופר דשן [צריך העדאה דומיא דקרן])
הטילה גללים הוי רגל [אורחיה, וכגופה דמי (אור שמח ורח"ק)] [לגי' בבלי צרורות],
ובדרכה בכך הוי קרן [משונה] וצריך לילך אחריה עם כלי לקבלו
כשכוש בזנבה הוי רגל, ובדרכה בכשכוש יתירה הוי קרן וצריך לתפוש בזנבה
דרסה על הכלי - מה שנפסד בתוכה/עליה/תחתיה הוי ח"נ צרורות
דרס ברה"ר ונשתברה ברה"י - ספק
דליל שנקשר מאליו לתרנגול הוי צרורות, נקשר ע"י אדם הוי בורו
חיטט בחבל ונשבר הדלי - חייב גם על מקום גלגולו (לפ"מ על שבירת הדלי, למהרא"פ על שבירת כלי אחר)
[ראוי להזיק במקומו]
בור המתגלגל פטור
תרנגול ששיבר צמחים לסומכוס ח"נ [שינוי]
לסומכוס כחו (צרורות) ח"נ
תקע (תרנגול, לרח"ק אדם) בכלי ושברו משלם נזק שלם [לרח"ק - כח אדם כגופו, לפ"מ - רוח כגופו, למהרא"פ -
כסומכוס]

הלכה ג' - ד' (ט. - י.)

שן בראוי לה ברה"י משלמת נ"ש וברה"ר מה שנהנית (2/3), במשונה ח"נ אף ברה"ר
לר' יוחנן אכלה כלים ברה"ר פטור [משנה ובא אחר ושינה], לר"ל חייב [פ"מ - אורחיה להניח],
לגי' מהרא"פ ובבלי איפוך [מח' אי שינוי אחר שינוי פטור]
לר' הושעיה אכילה ברה"ר בעמידה (בבלי - בקופצת) הוי שינוי וחייב,
ור"ל חולק (למהרא"פ בפירות צבורין [וה"ה לרב] [משנה ובא אחר ושינה])
לר"ל בעטה מהלכת ברבוצה (אילפיי - או בעומדת) פטור [משנה ובא אחר ושינה],
לר' יוחנן חייב [לפ"מ אין רשות לבעוט, למהרא"פ שינוי אחר שינוי חייב]
למהרא"פ רב כר"ל ואילפיי כר' יוחנן
לר' הושעיה אין קרן ברה"ר (כל בעיטה לבהמה הוי רגל [פ"מ - לכ"א יש רשות])
רב - עומדת ברה"ר ועקמה צוארה לאכול מציד הרחבה חייב נ"ש
גדיים ע"ג חמור שאכלו מפתח חנות בלא עיקום פטורים [כרה"ר]
אכלה שעורים - לרב משלם תבן, לר' חייה שעורים
אכלה חטים (רע לה) פטור ברה"ר
פשטה צוארה לאכול מקופה המופשלת לאחוריו או מצד הקופה שברה"י חייב נ"ש

הלכה ה' (י. - יא.)

כלב וגדי שקפצו מגג ושברו כלים משלמין נ"ש, ומח' ברייתות בנפלו [תחלתו בפשיעה וסופו באונס]

כלב שהדליק גדיש בגחלתו חברו - לר"ל ח"נ רק במצית כל שיבולת ע"י זריקה (צורות) [אשו משום ממונו - ולא ממונו הוא], לר' יוחנן במקום אחד [חיציו דכלב]
לר"ל הדליק גדיש ושרף עבד כפות פטור ממיתה, ובשבת צריך לשלם על שאר הגדיש מהרא"פ - אין רשות להוציא תנור לרה"ר, והשוברו פטור

הלכה ו' - ח' (יא. - יא.:

לר"י מועד בג' ימים [מתמול, שלשום] וחזרה בג' ימים [מתמול]
לר"מ מועד בג' נגילות תוך ג' ימים (פ"מ - בלי הפסק יום), וחזרה בתינוקות ממשמשין בו לרב להל' מועד בג' ימים וחזרה בתינוקות ממשמשין
ספק אם נעשה מועד בנגח ג' מיני בהמה
בדקה לזיבתה ביום וא' וג' - לר' אדא בר אחוה אמר רב הוי זבה ודאי, לרב הונא רב חזר ואמר ספק וכן מח' בנגח יום א' וג' ולא יצא ביום ב'
לר"ט קרן ברשות הניזק נ"ש [ק"ו משן ורגל הפטורין ברה"ר], לחכמים ח"נ [דיו]
אדם מועד אפי' שוגג או ישן ליד אדם ישן או בבאו בב"א אבל הישן ראשון פטור על נזקי הבא אחריו

פ"ג המניח

הלכה א' - ב' (יא: - יג:)

נתקל ושבר כד ברה"ר פטור - לרב בממלא כל רה"ר, שמואל - או בקרן זוית,
לר' לעזר מ"מ אין דרך להניח ברה"ר ויכול לעבור עליה (לרידב"ז א"צ לעיוני ומיזל)
שור שעלה על שורו - שומט את שלו [דינא לנפשיה - דמפסיד בתם ואינו רוצה לטרוח לב"ד במועד]
ולא ידחה העליון
סמך חבריו חבית לשלו - למהרא"פ מותר לעבור עליה, לפ"מ מותר להציל שלו כשיגרום היזק לחבירו
(לרידב"ז עשיית בור) רק קודם שהגיע ההיזק אליו
משנכנס מים לשטוף שדהו אסור לפנותן לשל חבריו
משנתחייב למלכות אסור לפטור עצמו אם יטילו על חבריו
שור שדחף חבריו לבור - לת"ק השני פטור (וכן בנתקל באבן ראובן ונחבט באבן שמעון)
לר' נתן שותפין הם והשני משלם מאי דליכא לאשתלומי מהאי
הניח אבנו ברה"ר ורוח או התזת אדם החזירתה לרה"י ונתקל שם - ספק
בור של נזיקין חייב על אדם ופטור על כלים א"כ הטיח צלוחית על אבנו דרך הליכתו [מהרא"פ - משום
שור; רח"ק - אדם המזיק כשמחזיק האבן]
שברי כד שהזיקו בשעת נפילה לת"ק חייב [נתקל פושע],
לר"י פטור [לאו פושע; לר' יוחנן מפקירה מיד]
לאחר נפילה - לר' לעזר לכו"ע חייב [הו"ל לפנותו]
חוץ מא"י כשאין כוונתו להזיק [יהושע הנחיל ע"מ שיניח ברה"ר],
לר' יוחנן לר"י פטור [הפקירה] ובא"י אפי' לא מפקירה [ע"מ כן הנחיל יהושע]
מודה ר"י בהפקיר שור נגחן ברה"ר שחייב [נזק מהלך]

הלכה ג' - ד' (יג: - טו.)

הוחלק במים ונחבט בקרקע פטור [מהרא"פ - קרקע עולם; לפ"מ בור פטור אנזקי אדם]
נתלכלכו כליו - לרב הונא חייב [מהרא"פ - ממונו; לפ"מ כמ"ד בור דנזיקין חייב אכלים],
לרב פטור [בור פטור אכלים]
המצניע קוץ בכותל וסתרו בעל הכותל - המצניע חייב
חסידים הראשונים מצניעין קוץ וזכוכית בעומק ג"ט בשדותיהן
הפריח קוצים בגדר לצד רה"ר חייב, לר' יוסי בר"י אפי' ברשותו סמוך לרה"ר
נתנו לו ל' יום לסתור כותלו ואח"כ נפל - לר"מ חייב [א"צ מעשה]
המוציא תבנו לעשותו זבל - חייב בנזקו וכל הקודם זכה בשבח לר' ינאי, ואף בגופן לשמואל [קנס]
המהפך גלל ברה"ר חייב בנזקו - לחזקיה בנתכוין לזכות בהפיכה
למהרא"פ ללידא אף בלא נתכוין לזכות [כרבנן דר"ע דא"צ בעלים]
קונים מטלטלין בגרירה כשאין דרכן להגביה
ספק אם בן סורר ומורה חייב כפל על גניבתו הראשונה [נכלל בהתראת מיתה]
לר' הושעיה חייב על הוצאת שבת בלי עקירה או הנחה, לר' יוחנן צריך הנחה ומהלך לאו כעומד
מלאכה ביו"כ שחל בשבת - לר"ע ור"מ חייב ב' [שבת היא, יוה"כ הוא - כ"א בפנ"ע],
לר' ישמעאל חייב א'

הלכה ה' - ז' (טו. - טז.)

לרבנן דנתקל לאו פושע - חייב כשהו"ל לעמוד, וכן השני שנתקל בו, ובהזיהירו פטורים
אדם שהרביץ בהמה על הקרקע הו"ל בורו, משא"כ נפלה באונס

חמור שרגליו רעות מעכב (לגי' תוספתא - נפל) - מותר לדרוס עליו לעבור
כשאין מקום לשניהם לעבור - זכות קדימה להטעון משא, להיצא ממרחץ, להנכנס לבית הכסא

קורה פגע בחבית פטור [רשות להלך]
ע"י שינוי (למהרא"פ שניהם רצים, לפ"מ קורה כבידה וארוכה) - כ"א חייב לפי חלקו
(לפ"מ הקורה חייב)

ה' ישבו על ספסל ובא אחר וישב ונשבר - הוא חייב אא"כ כולן גרמו
בעל קורה/חבית שהלך ראשון ברה"ר ועמד צ"ל "עמוד" [השני א"צ לשמור]
הזיקו זה את זה - הרץ (שינוי) חייב - יוסי בן יהודה - חוץ מערב שבת בין השמשות,
שניהם רצים פטורין

הלכה ח' - ט' (טז. - טז.:

מבקע עצים שהזיק ברה"ר או ברשות אחרים חייב
הזיק ברשותו - בראהו או א"ל להכנס חייב בנזקין [מהרא"פ ורח"ק - מזיק צריך לשמור ;
כחצר השותפין [דרך השותף להלך בכל החצר]] ולא בגלות [קרוב למזיד]
לר' חיה א"ל להכנס פטור - לפ"מ וק"ע - הניזק צריך לשמור עצמו (לפ"מ בראהו מבקע),
למהרא"פ כבבלי - בנפח שאמר לתלמידו לצאת [אימתו עליו וסבר שיצא]

קונים מטלטלין זה מזה בחצר השותפין
הזיקו זה את זה - שמין ההפרש ותם משלם ח"נ מגופו, לר"ע תם באדם נ"ש
שור הניזק השביח - משלם כשעת נזקו, הכחיש - משלם כשעת העמדה בדין
שור המזיק השביח או הכחיש - הניזק הוי כשותף רק משעת העמדה בדין (מהרא"פ)
אין לניזק יותר מח"נ [ר"מ - וגם את המת יחצון]

הלכה י' - י"א (טז. : - יז.)

שור פטור מבושת, שן ועין, אין קים ל"י בדרכה מיניה
בן פדייה - מקלקל בהבערה ובחבורה בשבת חייב, לר' יוחנן בצריך לאפר/לדם
טענו במועד/גדול והודה בתם/קטן - משלם כמו שהודה (לרידב"ז רק בעדים שאחד מהם הזיק)

פ"ד שור שנגח ד' וה'

הלכה א' (יז. - יט.)

ר"מ - תם משלם תחלה כל ח"נ לניזק אחרון ואח"כ לשלפניו והראשונים יפסידו [האחרון טוען לשלפניו ממ"נ - או זה שלך (הוחלט) או זה כמשכון בידך]
ר"ש - ח"נ להאחרון, וחצי מהנשאר לשלפניו [כר"ע (הוחלט) דכל ניזק שותף בנוזקין]
לר"י תם יוחלט חלק המזיק החי והנבילה והם שותפין, לר"מ יושם והוי חוב (מהרא"פ - ואם מסרו לניזק לר"מ הוי שלו ולר"י אליבא דר"מ רק כמשכון), לר"ש יוחלט רק חלק החי לפ"מ לר"י יושם, לר"מ יוחלט, לר"ש ח"נ יוחלט ומה שלוקח הניזק בחי כנגד חצי המת שנטל המזיק יושם נ"מ בין הוחלט להושם (למהרא"פ בין ר"מ ור"י במסרו כנ"ל):
אם הניזק יכול להקדיש, אם יש לו חלק בהוקיר, בשכירות, בשבח
ג' שהטילו ממון לכיס לקנות מרגלית חולקין השכר בשוה (מהרא"פ - לרבי) [א"א לקנות לולא שלי],
סחורה - לר' בון ור' זעירא לפי חלקו, לר' לעזר בשוה [אפשר למכור ולקנות סחורה מועטת כמה פעמים מהר] חוץ מהתנו מתחלה, ושותפות הניזק בתם [כמותנה]
נגנבו מקצתן - בסלעים ההפסד לפי חלקו [בלולין], באבנים בשוה [ספק ממי לקח]

הלכה ב' (יט. - יט.)

שייך מועד רק למין א', לאדם, לקטנים, ר"י - לשבתות [לבושים נקיים]
מועד לאדם (ולא נסקל) - ג' גוים, ג' רדיפות כדי להרוג
ספק אם נגח ג' מינים אי הוי מועד לכל

הלכה ג' - ד' (יט. - כ.)

שור הקדש שהוזק או הזיק פטור [רעהו]
שור של כנעני שהוזק פטור [ראה ויתר גוים, הופיע מהר פארן]
הזיק לשור חבירו או של ישראל נ"ש [כדיניהם]
{ פקדי המלכות - תורתכם משובחת חוץ מאיסור ליילד ולהניק גוי, וגזל עכו"ם (ור"ג גזר [חילול ה'] ונוזקיו, ושכחום)
שור תם של חש"י שהזיק פטור [אין מעמידין אפוטרופוס לגבות מגופו]
ומעמידין אפוטרופוס לשוויה מועד בפניו, ואם הזיק - לר' יוחנן יתומים משלמין [שיסכים להיות אפוטרופוס], לר' יוסי בן חנינה אפוטרופוס משלם (פ"מ - ולכשיגדילו יפרעו מהו) [יסכים - כאבא שאול דמינהו ב"ד מקרי מהימן]
כשחוזר מאפוטרופוס לבעלים (ואולי גם להיפך) - לר"מ חזר לתמותו [רשות משנה], ור' יוסי חולק לר' יוסי שאלו בחזקת תם וידע שהוא נגחן - הבעלים משלמין ח"נ והשואל ח"נ
שואל יכול להחזיר שור הנסקל - לת"ק לפני גמר דין, לר' יעקב עד שנסקל
לר' יוחנן ממנין אפוטרופוס לעמוד בדין יתומים לזכות, ואם חבו חבו
לר' יוסי בן חנינה אין ממנין חוץ משור שלא זיק
מלמדהו ליגח או מכהו והזיקה חייב ואינו נסקל [כי יגח - ולא שיגיחיהו]

הלכה ה' (כ. - כב.)

תם פטור מחצי כופר [נסקל; בנתכוון לבהמה/גוי/נפל או שחטוהו - לר"א נקי, לר"ע כופר כתוב במועד]
ומשלשים של עבד [לר"ע נקי, לר"א ג"ש השור יסקל ממועד]
ומדמי וולדות [אינו מתכוין - אנשים ולא שוורים, מתכוין - נקי (מהרא"פ - ומועד חייב), מהרא"פ ורח"ק למסקנא - כי ינצו כי יריבון (אין מתכוין כמתכוין)]

תם משלם נזקי עבד (למהרא"פ כשהזיק, לפ"מ ורח"ק כשהמית) [או בן יגח או בת יגח ואם עבד] - מח' ר'
חיייה בר ווא ור' שמואל ב"ר יצחק אם נ"ש או עד ל' סלעים [לא יתירה על העיקר] (לפ"מ כלום
[נקי מדמיו וכ"ש קנס])

הלכה ו' - ח' (כב. - כב):

אינו מתכוין להרוג יהודי בן קיימא משלם כופר ואינו נסקל
אדם שהכה כדי להמית ומת ממכת שני - השני חייב [כי יכה כל נפש]
כופר אשה ליורשיה [איש או אשה (דהר"ל ראוי)]
המוכר נגחן - לרב מקח טעות, לשמואל יאמר לשחיטה מכרתיו
שור שהכה כדי להמית ושור שני קירב מיתתו - הראשון חייב בדמיו למ"ד יש דין תשלומי נזקין
בהמית, לגי' מהרא"פ השני משלם כופר למ"ד דמי מזיק ופטור למ"ד דמי ניזק
לגי' הפ"מ - למ"ד דמי מזיק השני פטור [אין פדיון נפשו בב' מזיקים], למ"ד דמי ניזק השני משלם
כופר למ"ד הראשון משלם נזקין, ואל"ה רק הראשון משלם כופר
לר"י שור הקדש והפקר אינן נסקלים [והועד בבעליו]
שור המזיק בלי בעלים (לרח"ק בלי כוונה) - לר"מ חייב ולר"י פטור
המית אדם - לר' הושעיה ור' זעירא לכו"ע חייב כופר (לפ"מ - הזוכה בשור, למהרא"פ - בנגח ואח"כ
הקדיש/הפקיר), לר' ינאי לר"מ חייב ולר"י פטור
משנגמר דינו ליסקל אסור בהנאה וא"א להקדיש
נמצאו זוממין - לר' יוחנן הקודם זכה, לר"ל לבעלים ראשונים [יאוש טעות]
(וכן מח' בעבד היוצא ליהרג)

הלכה ט' (כב: - כג):

מועד פטור - לר"מ בשמירה מעולה (למהרא"פ לר' לעזר - האדם שם וא"א להציל),
לר"י אף פחותה [ולא ישמרנו - ושמור הוא] (ותם בעי מעולה),
לר"א תמיד חייב [ישחטנו] לפ"מ אא"כ שיערו שראוי לשמירה מעולה
לר"מ ש"ח פטור בשמירה פחותה (מהרא"פ - ובעלים חייבים), וש"ש במעולה,
ובהוזק פטור [מפחדים מנגחין],
לר"י אף ש"ח במעולה, וש"ש חייב בהוזק (למהרא"פ בתם, לפ"מ אף במועד)

פ"ה שור שנגח את הפרה

הלכה א' (כג. - כג.):

ספק אם ילדה לפני שהוגח - משלם ח"נ לפרה ורביע וולד [ממון המוטל בספק חולקים]

אין הולכין בממון אחר רוב אינן מפילות, אבל הולכין בתר רוב שגמל האוחר הרג

ספק אם ילדה לפני שנגחה -

לר' ינאי בעל הפרה משלם ח"נ לניזק, וחוזר ולוקח $\frac{1}{4}$ (לפ"מ) $\frac{1}{8}$ (למהרא"פ) מבעל הולד (לפ"מ אם הולד חי, למהרא"פ מ"מ)

לר' יוסי בעל הפרה משלם $\frac{1}{4}$ ובעל הולד $\frac{1}{4}$ (לפ"מ) $\frac{1}{8}$ (למהרא"פ) לניזק אם הולד חי

מעוברת שנגחה - הולד משלם לפי חלקו בכולו - למהרא"פ ולגליון הש"ס בתם, אבל במועד משלם מחצה [מהרא"פ - מעלייה, לגליון הש"ס - שותפין הם בהפסד]

לתני לוי המוכר רגלה מוכר חצי בהמה (רח"ק - בעומדת חרישה, למהרא"פ - לענין נזקי מועד), וכשמוכר רגלה השני מוכר עוד רביע

הלכה ב' - ד' (כד.):

הכניס ממנו לחצר המזיק - המזיק פטור אא"כ הכניס ברשות,

בשדה לרבנן ואף בחצר לרבי (להל') צריך שיקבל לשמור

משא"כ בבית, או גדר עם מנעול, ולמהרא"פ ורח"ק לל"ק גדיש בשדה [דרכו]

קרן ושן פטורין בחצר שאינה של שניהן, לרח"ק לר"מ וחכמים דמי לחצר הניזק

לג' פ"מ בהכניס שורו ברשות, למהרא"פ רשות לא' לפירות ושניהם לשוורים ושור מעלמא הזיק - לשן ורגל הוי רשות הניזק,

לקרן - לר"מ כרשות הניזק ומשלם נ"ש כר"ט, לחכמים ח"נ [למהרא"פ כרה"ר, לפ"מ לא כר"ט]

שור שנפל לבור בחצר הניזק והרג אדם - משלם כופר [במועד לאכול ירק וליפול על אדם; תם לר"ט וכריה"ג דחייב כופר]

הלכה ה' (כד):

מתכוין לחבירו והכה אשה במקום עוברה משלם דמי וולדות לבעל ההריון [הרה] או ליורשיו - לת"ק ההפרש בין מעוברת לריקנית [משביח אותה], לרשב"ג שמין הולד

פטור מדמי וולדות: שור שהזיק, הזיק גיורת [הוא קדם לזכות], בעל על אמו [אינו ראוי ליקרות בעל]

עובר אינו יוצא בשן ועין של אמו

הלכה ו' - ז' (כד: - כו.):

חייב על בור י' למיתה, ופחות מ' לנזקין [כי יפתח וכי יכרה]

ר' יצחק - בור של נזקין חייב בכלים משא"כ של מיתה [שור ולא שור וכליו]

חייב על חופר ברה"י ופתחו לרה"ר (סמוך לרשותו) וכן להיפך

לוקח, יורש, במתנה חייבין [או כי יכרה] על בור תוך ג"ט לרה"ר (רידב"ז) לרשותו (מהרא"פ)

בור במקום מדרון פטור - למהרא"פ הבא מלמעלה ראה בור בעומק,

לפ"מ הבא מלמטה ראה תקלה בגובה,

וספק כשמגיע מצד השני, לרידב"ז הספק בנתקל בגובה ונחבט בעומק

בור שותפין (השלימו ביחד) שניהם חייבים

כיסהו הראשון ונתגלה ומצאו השני - השני חייב, וגם הראשון אחרי כדי לכרות ארז לכיסוי חדש

(כפי ריחוק היער)

פטור בכיסהו כראוי כדי שתהא עגלה מהלכת טעונה אבנים

נפל מקול הכרייה חוץ לבור למהרא"פ לפניו חייב [הבל] לאחריו פטור [קרקע עולם],

לפ"מ לפניו פטור [אולי נתקל בדבר אחר] לאחריו חייב הכורה [רק מחמתו]
ובתוך הבור הכורה פטור [גרמא] ובעל הבור חייב בנפל לפניו [דרך נפילה]
לשמואל פטור על שבירת כלים מהבלו וחייב בחבטו (לרמב"ן בבור ברשותו [ממונו])
לר' יוחנן ור"ל אף בחבטו פטור [דרך נפילה]

בור חייב על שור שהוא חש"ו ופטור על פיקח גדול [ה"ל לעיוני], ופטור על כל אדם
חיוב גם על חיה ועוף: בור, הר סיני, כפל, השבת אבידה, פריקה, טעינה, חסימה, כלאים, שבת
לשמואל ור"ל אווז ים עם אווז ישוב כלאים, ור' יוסי חולק (לגי' רח"ק אף לר' יוסי)
לגי' גליון הש"ס מח' באווז בר עם אווז ישוב
תרנגול עם פסיוני או טווס כלאים

פ"ו הכונס

הלכה א' - ג' (כו: - כח.)

נעל דלת (העומד ברוח מצויה) ויצאה והזיקה פטור [ר' ינאי ור"ל - כר"י דסגי בשמירה פחותה];
ר' לעזר - מודה ר"מ בשן ורגל דסגי [הגזה"כ בקרן]; י"א - כראב"י דאף תם סגי בפחותה]

נעל שלא כדרכו ונפרצה בלילה או ע"י לטטים פטור, ולטטים חייבים כשהוציאוה לגוזלה וקנאה
לפ"מ גדרה בכותל א' רעוע ופרצה (י"ג ברוח אחרת) חייב [תחלתו בפשיעה וסופו באונס],
לרידב"ז - נפלה הצד הגדורה ויצאה מצד שהיתה פרוצה חייב

גרמא רק חייב בדיני שמים: אינו מעיד, שוכר עידי שקר, כופף קמת חבירו לדליקה, פורץ גדר בפני
בהמה

מסר צאן לחש"ו חייב, מסר לרועה הרועה חייב,

רועה שמסר לרועה - לברייתא הראשון חייב, לרב ור"ל השני (בבלי - תלמידו)

נפלה לגינה - משלם מה שנהנית,

ואם עמדה ואכלה - לרב הונא משלם מה שהזיקה, לר' יוסי ב"ר חנינה באותה שדה (פ"מ - ערוגה) מה
שנהנית, לר' יוחנן ור"ל אף בשדה (גינה) אחרת אא"כ יצאה לרה"ר וחזרה

ראויה לרדת ונפלה שם משלם מה שהזיקה (כתוס') [תחלתו בפשיעה], אא"כ הגיעה למקום ראשון באונס
(מהרא"פ), לרידב"ז משלם מה שנהנית (כראב"ד)

ראויה ליפול וירדה בדוחק - משלם מה שנהנית, לפ"מ מה שהזיקה

לפ"מ ספק בראויה ליפול ונפלה אם פטור לגמרי [המקום גרם] או חייב מה שהזיקה [הו"ל להזהר טפי]

שמין ערוגה אגב בית סאה, ר"ש ור"ע - שמין פירות גמורין בפני עצמן, לר"י אף בוסר ופגין,

לר"ע שמין פירות נטיעות אגב הנטיעה (לרח"ק בפ"ע), שמין נטיעות אגב בית סאה,

תבואה שלא הביאה שלישי אגב בית סאה, לפ"מ אם חשובות שמין בפני עצמן

לר' ינאי שמין תרקב (½ סאה) בל' סאה, לר' יוסי ב"ר חנינה מה שאכל אגב ס' כמותה

הגדיש בתוך שדה חבירו ברשות - לכו"ע בעל השדה קבל לשמור - ר' יוסי ב"ר בון - כשיש מנעל,

למהרא"פ לר' יצחק מ"מ גדיש בשדה ככלים בבית [דרך בכך]

הלכה ד' - ו' (כח. - כט.)

פטור בדיני אדם במסר לחש"ו גחלתו לחזקה (לפ"מ ורח"ק של הפקר [אשו משום ממנו]), ואף שלהבת
לר' יוחנן, ומודה חזקה בשלהבת דהפקר דפטור, לפ"מ ורח"ק חייב [ברי הזיקה והוי כהזיק בידים]

א' הביא עץ, א' אש, א' ליבה - האחרון חייב

ליבתה רוח שאינה מצויה פטורין, לר' יוחנן ור"ל אף רוח מצויה חזקה (פ"מ) [פעמים לא בא]

אש חייב אל אבנים ועפר [קמה (מחובר), או השדה (אינו נדלק)]

פטור בעברה גדר ד' אמות, דרך ט"ז אמות, נהר או שלולית ח' אמה, לראב"ע יותר מחצי בית כור,

לר"א מט"ז אמה (וברוח ל'), לר"י ל' אמה (וברוח נ'), לר"ע נ' אמה (וברוח ק')

לרבה קופצת חייב (רח"ק - אפי' ק' אמה), לר' יוחנן קודחת (במקומה) פטור (אפי' פחות מד"א)

לר"ש הכל לפי גובה הדליקה

כשיש עצים בדרכה או מסכסכת בעשבים - אפי' מיל

הלכה ז' - ח' (כט. - ל.)

לר"י אש חייב על טמון [גדיש],

לחכמים פטור [גמ' פאה - או השדה - בגלוי; מהרא"פ - אינו נאמן שהטמין]

ומודו רבנן (לפ"מ בהדליק בשל חבירו) בכלים בבית, כלי גורן [דרכן להטמין], כשיש עדים מה טמון

(לרח"ק - והוא ידע)

גדיש חיטים מחופה שעורים או להיפך - משלם שעורים

נשרף שק - ישבע מה היה בתוכו ויטול, ואפי' אינו אמיד וראוי לכזה

אריס שהפקיד זהב ומת - ר' ישמעאל בר"י פסק ליתן ליורשי האדון ונתן חצי ליורשיו הגדולים ואחרי
מיתת ר' ישמעאל פסק ר' חייה לתת חצי השני ליורשי האריס
כשיורשי האדון הקטנים גדלו אין להם חלק עם הגדולים [כמציאה בידם],
למהרא"פ לר' יצחק חולקים ביניהם [פסק ר' ישמעאל ליתן לכולן]

בעבד כפות פטור על הגדיש וגדי [קלב"מ]; ו"א פטור בגדי סמוך [הר"ל לברוח]

גץ מפטיש חייב

לר"י נר חנוכה בחוץ פטור [ברשות], לחכמים חייב וכן בהוזק בסוכה בפתח חנות,
לרשב"א מודה ר"י בהוזק בסוכה

פ"ז מרובה

הלכה א' (ל. - ל.ז):

משלם כפל אף בגנב בעל חי [חיים], מטלטלין [הגניבה], ולא קרקעות (לא מיטלטל) ועבדים (רק תשמיש) ושטרות (רק ראייה) [מיעוט שור וחמור ושה], ולא הגונב מגנב, או מאשה למהרא"פ (לרידב"ז נכסי מלוג, לגליון הש"ס שגנבה מבעלה) אין ד' וה' לגונב מגנב, טוען טענת גנב, לר"ש שחיטת טריפה או חולין בעזרה [אינה ראויה] את"ל ב"ד מוציאים מהגונב מגנב לשלם לבעלים (ולא לגנב ראשון) חייב קרבן שבועה אם נשבע לשקר לבעלים
גנב שני יחזיר לבעלים בפני גנב ראשון

הלכה ב' - ג' (ל. - ל.ב.):

טבח בשבת קלב"מ משא"כ ביו"כ [רק כרת] לר' יוחנן ידע שהוא חלב ולא ידע שחיובו חטאת - לוקה ומביא קרבן [כדי רשתו רק כששתיהן מסורות לב"ד]
הוזמו או בטלו עידי גניבה - בטלה עידי טביחה [אם אין גניבה אין טביחה] אא"כ העידו בב"א והוזמו עידי טביחה תחלה - עידי גניבה משלמין כפל ועידי טביחה ג' ר' זעירא - עד זומם נפסל למפרע משהעיד (רח"ק - ובכת אחת אם הזום על הטביחה הזום על הכל) לר' יוסי העידו בב"א - אם בטל עדות אחת בטל כולם קדמו עידי טביחה ולא קבלום ואח"כ באו עידי גניבה וב"ד א"ל שעל ידיכם אנו מקבלים עידי טביחה - אם הוזמו עידי גניבה משלמין ד' וה'

הלכה ד' - ו' (לב. - לג.):

פטור מד' וה': על פי ע"א, הודה, טבח בשבת או לע"ז, ירש ואח"כ טבח ומכר, הקדיש ואח"כ טבח ומכר, גנב הקדש (לר"ש כשאין עליו אחריות), לא מכר כולו - לת"ק שייר דבר המעכב היתר שחיטה לפ"מ, לר' אלעזר בר"ש ידה ורגלה או קרנה לגי' מהרא"פ (אינו עומד ליגזז), לרבי דבר שהנשמה תלויה בו, שותף, שחיטה פסולה, גנב וטבח ומכר ברשות בעלים [לא קנאו] הקדיש לא נחשב מכירה [כר"ש דברשותו דמריה איתא דחייב באחריות; רידב"ז לר"ל - ראוי לחזור אליו ע"י פדיון] פדיון הקדש לאו כמקח ואינו טובל למעשרות, למהרא"פ - אולי שאני גזבר שמכר פירות הקדש משך ושחט שור שחור ביער חייב ה' [חזקה גנוב הוא] חיוב כפל רק כשהגנב עשה קנין נתן הגנב לפדיון הבן או חוב או לשומר חייב בגניבה/פטור מחובו רק כשעשו קנין

הלכה ז' (לג. - לד.):

אין מגדלין בהמה דקה בא"י אלא בסוריה או במדברות אין מגדלין תרנגולין בירושלים [טומאת קדשים, מהרא"פ - ואף למי שאין לו קדשים דכל ישראל מחוברין (שוין) [כעיר שחבורה] (לפ"מ רק ברגל)], כהנים לא יגדלו בכל א"י [טהרות] אסור לגדל חזרין [טמאים יהיו לכם] (ושאני חמור וגמל דאין עומדין לאכילה), כלב בלי שלשלת, ללכד יונים תוך ד' מילין לישוב [עד שם פורחים יוני ישוב] מותר לעשות סחורה באיסור דרבנן

פ"ח החובל

הלכה א' - ג' (לד. - לה:)

שמין נזק כעבד בשוק, ולא עין ממש [עין תחת עין, עין בעין (מזיד כשווג), איך מתקיים בסומא ועשיתם לו כאשר זמם]

צער [כזיה תחת כזיה] לר' זעירא כמה יתן שלא ינתן לך צער זה, למר עוקבא כמה יטול וינתן לך הכה על ידו ונפח - אין נזק, על ראשו ונפח - אף אין שבת, באינו נראה - אף אין בושת, הכהו בדבר קל - רק בושת

קטע ידו ואח"כ קטע יותר - ספק אם משלם צער פעמיים

ריפוי - נותן אף הפרש מחיר של מזון יקר שצריך לאכול בימי חליו
אף מצמחים מחמת המכה א"כ לא שמע לרופא [ורפא ירפא]
צמחים סביבות המכה החזירו המכה לקדמותה - לר' יוסי בר"י חייב בריפוי ולא שבת [רק שבתו - מיעוט], לרבנן - למהרא"פ אף שבת, לפ"מ באגדו הרבה פטור אף מריפוי לר"ש - למהרא"פ אם אין שבת אין ריפוי, לפ"מ אם חייב ריפוי חייב שבת

שבת בקטעה ידו - כשומר קישואין, כשארין נזק - כל מה שעושה ביום

בושת - לפי המבייש והמתבייש, ואפי' לערום, סומא, ישן, ורק במתכוון [ושלחה ידה]

שליח ב"ד שהכה ברשות וחזר והכהו - אשת השליח ב"ד פטורה מבושת [אשת האחד - ולא דשליח ב"ד]

אשת המבוייש שחזרה וביישה בעל הראשונה פטורה [אשת האחד - ולא שנים]

הלכה ד' - ה' (לה: - לו.)

שור פטור מד' דברים [איש בעמיתו] ודמי ולדות [אנשים]

חובל ביו"כ משלם ואינו לוקה

לר"י אין לעבד כנעני בושת, לרבנן יש (מהרא"פ - אף במעוכב שטר שחרור) ובמכה עבד כנעני שלו פטור מכולן [זכה בכל]

הוציא ב' שיניו או עיניו כאחת פטור מתשלומין, שן ועין - משלם על השנייה ובספק משלם רק שן המקדיש מעשה ידי עבדו מנכין פרנסתו לעצמו [אין ישראל מפרנסין עבדים (חוץ מקטוע ידו או לפנים משורת הדין)] משא"כ במקדיש מעשה ידי עצמו

חש"ו ועבד ואשה פטורין עד שנתגרשה ונשתחרר

כת א' אמר שהוציא שן ואח"כ עין והשנייה להיפך -

בהוזמו השנייה משלמין ההפרש לעבד, בהוזמו הראשונה משלמין דמי עין לרב פ"מ - כשהוזמו כת שאמר שהיו בב"א - משלמין דמי שנייה לעבד

הלכה ו' - ז' (לו. - לו:)

התוקע (הכה באזנו, תוקע ממש) לת"ק נותן ½ זוז, לר"י ק' זוז

סטרו - ר' זוז, לאחר ידו ד' מאות

רקק והגיע בו או בבגדו (למהרא"פ ספק) - ד' מאות, לא הגיע או ביישו בדברים פטור

בושת לעני - לר"ע ד' מאות [בני אברהם יצחק ויעקב], לת"ק פחות

חייב בושת ונזק אפי' למי שמבייש או חובל עצמו

בושת בעיטה ברגלו סלע א', בארכובה ג'

לר' יוחנן ניזק ברי ומזיק שמא פטור

א"כ יש עדים שהזיק והניזק אמר שלו היה (פ"מ)/איני יודע (רח"ק)

צריך המבייש לבקש מחילה [ועתה השב את אשתו וכו'] ואם לא מחל יעשה שורת ג' בנ"א ויפייסנו,
ומוציא שם רע אין לו מחילה עולמית
{ כל זמן שאת רחמן המקום מרחם עליך }

הלכה ח' (לז.)

קטע את ידי, וא"ל על מנת לפטור, וענה הן - חייב לר' לאלעזר רק בענה הן בתמיה [פגם משפחה]
אבל בניחותא פטור, לר"ל חייב [למהרא"פ דא"א למחול ביוש קרובים, פ"מ - אינו מוחל צער גופו]
קרע כסותי כנ"ל פטור - לר"ל בענה הן בניחותא אבל בתמיה חייב, ולר' אלעזר פטור
קרע לכסות פלוני כנ"ל - הקורע חייב
אנסו עכו"ם לנפקד לתת ממון - אסור ליתן של חבירו אא"כ אמרו תן ממון פלוני

פ"ט הגזול עצים

הלכה א' - ג' (לז. - לח):

גזלן ששינה, לידה, גזיזה, הרקיב, הכחיש - קונה ומשלם כשעת הגזילה
וה"ה שינוי מדרבנן: ליבון למהרא"פ ע"י ניפוץ או גרירת עור, לב"ה קורה שבנה בבית (תקנת השבים),
משא"כ לחיוב ראשית הגז (רח"ק)

בנה חורבה שלא ברשות או בנה במקום שאינו ראוי - נוטל הפחות מיציאה/שבח, ואסור לקחת עציו
ואבניו [ישוב א"י]

למהרא"פ לרב מערימין על הבעה"ב להכנס ולהשתמש ויהא ידו על העליונה

לרב חסדא השמינה או נתעברה (לרמב"ן גזלה מעוברת ונתפטמה) חוזרת כמו שהיא

ר' יעקב - גנב לעולם משלם (רח"ק - כפל וד' וה"ה) כשעת הגניבה

עגל ונעשה שור - לרב הונא קני ולשמואל לא, שור שהזקין לא קני, לפ"מ לשמואל שניהם קני

לר"מ ולהל' עבד שהזקין הרי שלך לפניך [כקרקע], לחכמים כשעת הגזילה

שינוי שאינו ניכר אומר הרי שלך לפניך

לרב הונא מטבע שפסלתו המלכות (למהרא"פ וטימא תרומה בידים) קני, ושמואל חולק

פירות שהרקיבו מתולעת לא קני [לא נפסדים לגמרי]

נשבע שבועת הגזלנין לפני פסח - משלם חמץ יפה

הלכה ד' - ה' (לח: - מ.):

אומן שקלקל חייב כשלא שיבח הכלי

קבלן הסותר כותל ונפל מצד אחר פטור אא"כ מחמת המכה

הקדיח צמר מסממנין לרב הונא נותן דמי צמרו [מהרא"פ - הוא גרם, לפ"מ פשע בסמנים גרועים, לרח"ק לאחר
נפילה ליורה וכבר קנה בשבח כלי]

לשמואל הרי שלך לפניך [למהרא"פ אין הפסד לגמרי, לרח"ק אינו קונה בשבח כלי],
לפ"מ דמי צמרו [עליו לשמור], לרח"ק או הרי שלך לפניך או דמי צמרו בלי שבח

הקדיחו יורה לרב הונא הרי שלך לפניך [מהרא"פ - מעצמה הקדיח, פ"מ - לא פשע, רח"ק - בשעת נפילה אין
שבח], לשמואל דמי צמרו [מהרא"פ - הפסד לגמרי, פ"מ - עליו לשמור]

צבעו כעור ידו אתחתונה (שבח/יציאה)

צבעו צבע אחר - לר"מ משלם דמי צמרו,

לר"י ידו אתחתונה (לרא"ש מה שראוי להשביח בכלל הקרן של הבעלים, להר"ר אלחנן (הג' אשרי) הוצאת
האומן לשכירים בכלל הקרן של האומן)

נתן כסף לקנות במקום הזול וקנה ביוקר - השליח איבד שכר טירחא כפי ההפרש

שליח לקנות (למהרא"פ למחצית שכר, ופ"מ חולק) חטים וקנה שעורים -

לר"מ הפחת והריווח לשליח [שינוי קונה],

לר"י ריווח לשניהם [המוכר זיכה לשליח וחולק עם בעה"ב דנהנה על ידו] (ופחת לשליח [לתקוני
שדרתיך])

המקדיש נכסיו או ערכי עלי - אין דעתו על כסות אשתו ובניו

יכול להתנות ערכי עלי ע"מ שלא לסדר מחפץ פלוני או מה שעל אשתי ובני [מדאו' מסדרין רק
מקרקעות ואינו מתנה עמש"כ בתורה]

הלכה ו' - ח' (מ. - מא.):

נשבע לשקר על גזילה, פקדון וכו' והודה חייב קרן חומש ואשם -

וחייב להוליך קרן ש"פ אחריו או ליורשיו למדי [לאשר הוא לו יתנו] או יתן לשליח ב"ד לפני
הקרבת האשם, חוץ מהודה בפני בעה"ב (מהרא"פ - והניחו בידו כפקדון), בזה"ז דאין קרבן

נשבע אחומש ש"פ חייב חומשו

לחזקוני חומש רק בהודה ע"פ עדים ולא מעצמו; רש"י - אם אין אשם אין חומש
נשבע לאביו ומת והודה - משלם קרן וחומש (אף חלקו) ליורשים ויכול ללות ויפרע מחלקו בירושה
מהרא"פ לרב ור"ל (ה"ט) ריה"ג פוטר [מחיל לנפשיה]
אין מקבלין פקדון מנשים ועבדים וקטנים ובדיעבד יחזיר להם, ואם מתו יחזיר לבעלה/רבו/אביו א"כ
פירשו בשעת מותן בעדים שהן של פלוני [אינו משקר]
מודר הנאה מאביו בחיי ובמותי לא יורישנו [מיגו דחל בחייו - אין חסרון של מתנה עמש"כ בתורה] ואין לו
מה יאכל - לזה ונפרעין מחלקו
יכול לאסור ביתו בין בחייו בין במותו, ובאמר "זה" נאסר לעולם אף דלא פירש

הלכה ט' - י' (מא. - מב.)

גזל הגר ונשבע ומת הגר - קרן וחומש לאנשי משמר, ואם מת הגזלן - אשם ירעה ודמיו לנדבה והכסף
לבניו [לכהן מלבד איל הכיפורים - רק הטעון כפרה] א"כ כבר נתן [אשר יתן לכהן לו יהיה]
(רח"ק לרב ור"ל - לר"ע, וריה"ג חולק)

לריה"ג - לחילפיי ור' יוסי בר"ח זקף במלוה נחשב מחילה אבל אינו מוחל לעצמו,
לרב ור"ל בהודה בחיי הגר נעשה כזקפו במלוה ואחר מותו מחיל לנפשיה
לר"ע - יתן לכהנים [אין מחילה לנפשיה ולא מהני זקיפה במלוה]

החזרת קרן (ולא חומש) מעכבת האשם

נתן אשם למשמר א' וכסף לב' - לחכמים יתנו אשם לב', לר"י יתנו כסף לא'
למהרא"פ - לחזקיה מח' כשקבל כ"א בשבתו, אבל שלא בשבתו - הכל לזה שבמשמרתו,
לר' יוסי מח' בשבת א', אבל בב' שבתות לכו"ע יתנו אשם לב' ואם לא הקריבו עד
שבוע ג' - לר"י לא' [ב' נתעצלו] (לרח"ק א"כ קבלו בשבתו), לרבנן לב'
לפ"מ - לחזקיה מח' כשקבלו שלא בשבתו, לר' יוסי בקבלו בשבוע ב'
לרח"ק - לחזקיה הזוכה באשם שלא בשבתו מוציאין מידו, לר' יוסי מקריב בשבתו (לפ"מ א"כ חזר
שבתו ונתעצל)

פ"י הגזול ומאכיל

הלכה א' - ג' (מב. - מג.):

יורשים א"צ להחזיר רבית אלא דבר מסויים

יורשי גזלן מחזירים: דבר מסויים הניכר לרבים, לר"ל ושמואל גוף הגזילה, לר' יונתן ורב משעבוד נכסים

למהרא"פ - לשמואל שעבד הלוח מה דאיכני - גובה רק כשהם בני חרי (רידב"ז - או מיורש)

רב - מלוה ע"פ אינו גובה מיורשין, לפ"מ ורידב"ז שמואל חולק

גזל ושינוי רשות לר' לעזר בשם ר' חייה מוציאין מגזלן,

לר' בא בר ממל בשם ר' חייה ור' ינאי אף משני אם רוצה

נתחלפו כליו בבית האומן מותר להשתמש (לר' בא בר חנה - רק כשנתן הבעלים רשות למסור), בבית האבל או משתה אל ישתמש

גנבים במחתרת וחזר בתשובה חייב להחזיר חלקו, ואם גנב ומסר לחבריו חייב כולו

לסומכוס יורשי גזלן קטנים א"צ להחזיר

גדולים פטורים בטענו שאביהם עמד עמך בדין על חשבון הגזילה ואיננו יודעים מה יצא מהדין

לא יטול מטבעות ממעות מכס [גזול]

נתנו לו לסטים או המציל דבר שהתייאשו בעליו - הרי אלו שלו

נאמנת אשה וקטן (לרשב"א שהביא ב' שערות) תיכף [לא מיראה ופיתוי] שנחיל דבורים שלו פרחו לשדה חבירו לפני נחו [קונה רק דרבנן], ומהלך לשדהו ליטול וחייב אם הזיק, ולר' ישמעאל בריב"ב מותר לקצוץ סוכה ונותן דמים [תנאי יהושע]

המכיר כליו וספריו הגנובים ביד אחר (לפני יאוש) ויצא קול שגנבו ספריו ולן הגנב עמו - נשבע הלוקח כמה שילם [שלא יסייעו לגנבים לקנות מהן] וישלם לו ויחזיר, אא"כ טוען [מהרא"פ - הלוקח, פ"מ - המוכר] מפלוני לקחתי

הלכה ד' - ו' (מג: - מד.):

שפך יינו להציל דבש חבירו - משלם רק שכרו (שכר כלי ושכר פעולה) אא"כ א"ל אציל שלך ותשלם שלי

במדבר שופכים דבש להציל מים (תוספתא - וישלם דמי דבשו)

פועל או עני שעלו כדרך לראש אילן ושיברו ענף פטורים

אציל חמורך מטביעה ותשלם את שלי - עלה של חבירו מאיליו פטור, עלה שלו מאיליו - לר' יוחנן כבר נתייאש - למהרא"פ וישלם וזכה מריה מהפקר, לפ"מ יכול אחר לזכות, לר"ל כשצווח לא נתייאש

גזל שדה ונטלה אנסין - במכת מדינה א"ל הרי שלך לפניך,

מחמת הגזולן (לרא"ש בכתובות - חשבו שהיא שלו) - חייב [קנס],

מחמת הנגזל - לר' יהושע בן לוי הגזולן חייב ולרב פטור

שטפה נהר - א"ל הרי שלך לפניך

חייבוהו לשלם חוב חבירו - לריב"ל חבירו פטור חוץ ממס המלך, לרב חייב

אין להחזיר גזל, הלואה, פקדון במדבר אא"כ הודיעו דגם אני יוצא למדבר

הלכה ז' - ח' (מד. - מד:)

איני יודע אם החזרתי - לר' יוחנן חייב רק לצאת ידי שמים, וי"מ דלר' ירמיה מן הדין

איני יודע אם גזלתיך פטור, וכשתובע ברי - לר' ירמיה ברי עדיף ולר' יוסי רק לצאת י"ש,

החזרתי והתובע אינו יודע - פטור

חזרת גניבה בעי דעת בעלים - לר' יוחנן רק בידעו בגניבה (לפ"מ ולא די במנין הצאן אלא בלא ידעו, וי"מ
דמנין תמיד פוטר), לר"ל אף שלא ידעו (לפ"מ רק בלא ידעו, ובידעו מנין פוטר)
ועז בראש העדר א"צ להודיעו

אין לוקחים צמר חלב וגדיים מרועים, עצים ופירות משומרי פירות, באמר הטמן מ"מ,
ולא פקדונות הנשים אבל קונים מהן כלי פשתן בגליל ועגלים משרון ובצים ותונגולים בכ"מ

הלכה י' - י"א (מד:)

מוכין משטיפה לכובס, מסריקה לבעה"ב, ג' חוטיין בסוף הבגד וכל חוטי שחור בבגד לבן לכובס
חייט לוקח חוט ששייר פחות מב' מלא אורך המחט, לפ"מ לבר קפרא ב' מלא משיכת מחט (קצת יותר),
וכן מטלית פחות מגע"ג אצבעות

קבלן לוקח היוצא ממעצר, ובשכיר יום אף הנסורת לבעה"ב

הדרן עלך מסכת בבא קמא